

Notatka ze spotkania grupy inicjatywnej w dniu 18 lipca 2019 r.

W dniu 18 lipca 2019 r., równolegle w Warszawie i Krakowie, zebrała się grupa inicjatywna osób, które odpowiedziały na *Apel w sprawie podjęcia dyskusji o aktualnych problemach polskiej geologii i górnictwa* wystosowany pod koniec czerwca br. przez grupę 6 profesorów geologii i górnictwa, krajowych autorytetów w tym obszarze.

Spotkanie otworzył Krzysztof Galos, który poinformował, że do poprowadzenia spotkania upoważnił go Eugeniusz Mokrzycki, Przewodniczący Komitetu Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN. Poinformował on, że – jak uczestnikom spotkania wiadomo – działania związane z Apelem zostały podjęte, także organizacyjnie, właśnie przez ten Komitet. Poinformował, że na Apel 6 profesorów odpowiedziało na obecną chwilę 46 osób, a na spotkanie przybyło ostatecznie 26 osób – 15 osób w Warszawie i 11 osób w Krakowie (lista sygnatariuszy Apelu oraz lista obecnych na spotkaniu – w załączeniu).

W dalszej kolejności Krzysztof Galos przedstawił pokrótce genezę podjętych działań. Zostały one zapoczątkowane pod koniec maja br. przez grupę kilku osób jako swego rodzaju obywatelska inicjatywa ekspercka. Grupa ta uznała, że czas najwyższy na podjęcie próby sformułowania pewnej kompleksowej, spójnej wizji w zakresie warunków prowadzenia działalności geologicznej i górniczej oraz – szerzej – surowcowej w Polsce, na bazie doświadczeń ostatnich 30 lat. Problematyka z tym związana została wstępnie ujęta w ramach 4 obszarów tematycznych, wzajemnie ze sobą powiązanych. Wspomniane osoby przedstawiły wstępne założenia tej inicjatywy grupie 6 profesorów – nestorów polskiej geologii i górnictwa, którzy po odpowiednich korektach proponowanego zakresu 4 obszarów tematycznych pod koniec czerwca przygotowali i wystosowali w/w Apel.

Inicjatywa, o której mowa w Apele, została podjęta przez Komitet Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN. Treść Apelu i formularz deklaracji udziału w zespole, który miałyby przygotować ramy propozycji spójnej wizji w zakresie warunków prowadzenia działalności geologicznej i górniczej, zostały wysłane do ponad 130 osób – głównie geologów z obszaru geologii stosowanej oraz w mniejszej części także górników – reprezentujących uczelnie i instytuty badawcze z całego kraju. Działania inicjatywne ograniczono wstępnie do tego gremium, choć w dalszych krokach nie wykluczono zaangażowania przedstawicieli właściwych urzędów (np. WUG - w takim zakresie jak to możliwe) oraz przedstawicieli przedsiębiorców geologicznych i górniczych. Należy przy tym zaznaczyć, że w dyskusję mogą czy nawet powinny zaangażować się także osoby, do których Apel bezpośrednio nie dotarł (i tak się faktycznie w pewnym zakresie stało).

Krzysztof Galos wstępnie przedstawił proponowaną sekwencję działań w ciągu najbliższych 3 miesięcy, by pod koniec października spójny zestaw wskazań i propozycji przedstawić nowemu rządowi, w tym nowemu Głównemu Geologowi Kraju. W czasie dyskusji zaproponowano uzupełnienia i zmiany do proponowanych działań, co znalazło wyraz w niniejszym komunikacie.

Krzysztof Galos zauważył także, że w ciągu ostatnich 10 lat Komitet Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN odbył wiele posiedzeń i przygotował liczne stanowiska związane z tą tematyką. Przedstawił pokrótce te podstawowe działania, a także poinformował, że z materiałów tych warto skorzystać w dalszej dyskusji, a są one publicznie dostępne na witrynie internetowej Komitetu.

Następnie głos zabrał Krzysztof Szamalek. Stwierdził on, że Komitet ZGSM PAN ma tytuł do podjęcia dyskusji w zaproponowanym obszarze nie tylko z racji merytorycznej od lat przeprowadzanej dyskusji, ale także ze względu na mandat społeczny, jaki mają wybierani przez środowisko geologów członkowie tego komitetu. Zaproponowane cztery obszary dyskusji odnoszą się do przyszłości, są ważne dla polskiej geologii i górnictwa. W szerokiej dyskusji środowiska geologicznego i górniczego należy podjąć próbę opisanie obecnego stanu i wypracować propozycje zmian na przyszłość. Wskazane obszary dyskusyjne wzajemnie są ze sobą powiązane i powinny stanowić harmonijną i spójną całość. Koncepcja potrzebnych zmian powinna wychodzić od Polityki Surowcowej Państwa, która powinna strategicznie opisać wzajemne relacje, struktury i plany działania. Od PSP będą zależały rozwiązania merytoryczne w pozostałych trzech obszarach. Fundamentalne znaczenie ma przeprowadzenie dogłębnej dyskusji, której rezultatem może być wskazanie na utrzymanie obecnego stanu bądź propozycje głębokich zmian strukturalnych. Bez wątpienia umiejscowienie strukturalne geologii w działach administracji rządowej stanowi jedno z najważniejszych zagadnień do rozważenia. Ponadto bardzo ważne jest podjęcie działań na rzecz zmiany prawa geologicznego i górniczego w taki sposób, aby wraz z innymi instrumentami imperium państwa stworzyć przyjazny klimat inwestycyjny dla rozwoju konkurencyjnego sektora surowcowego w Polsce.

W dalszej części zebrania swoje poglądy wyrazili inni uczestnicy spotkania, m.in. Jan Stefanowicz, Henryk Karaś, Stanisław Wołkowicz, Sławomir Mazurek, Wacław Dziurzyński, Barbara Tora, Paweł Karnkowski, a także ponownie Krzysztof Szamalek i Krzysztof Galos. W dyskusji podniesiono m.in. następujące kwestie:

- Problem silosowości działań poszczególnych resortów, w oderwaniu od tego czym zajmują się inne resorty; dotyczy to w szczególności ministerstw: Energii, Przedsiębiorczości i Technologii, Inwestycji i Rozwoju; zasygnalizowano problemy z tego płynące, które wymagać będą pilnych działań w najbliższym czasie;
- Model działań służby geologicznej w różnych krajach w kontekście wskazanego docelowego modelu jej funkcjonowania w Polsce;

- Działania w zakresie polityki surowcowej w Polsce, w innych krajach UE oraz krajach pozaeuropejskich;
- Miejsce (lub jego brak) tematyki związanej ze złożami kopalin oraz z górnictwem w przygotowywanej agendzie Programu Horyzont Europa;
- Konieczność bardzo szerokiego spojrzenia na tą tematykę, w powiązaniu z innymi obszarami działań państwa i związanej z tym konieczności szerokiego współdziałania;
- Konieczność umiejętnego uwzględnienia tematyki gospodarki o obiegu zamkniętym w całościowej polityce surowcowej i korzystanie w tym względzie z grupy doświadczonych ekspertów, nie zapominając o znaczeniu pierwotnych źródeł surowców;
- Potrzeba dobrej, wszechstronnej diagnozy sytuacji w analizowanym obszarze i jej ewolucji przez ostatnie 30 lat, zmieniającego się znaczenia i roli poszczególnych instytucji, spojrzenia na te zagadnienia na tle znanych rozwiązań w innych krajach;
- Zarysowane działania mają znaczenie nie tylko dla szeroko rozumianej branży geologicznej, ale także - w niektórych zakresach - mają fundamentalne znaczenie dla warunków prowadzenia działalności górniczej.

Najważniejsze ustalenia spotkania:

1. Zgodzono się, że wyspecyfikowane 4 obszary zagadnień zasadniczo wypełniają wszystkie najważniejsze kwestie dotyczące systemu funkcjonowania branży geologicznej oraz – w określonym zakresie co do warunków formalno-prawnych prowadzenia działalności – także branży górniczej. Dodatkowo zaproponowano – jako punkt 4a – uwzględnienie kwestii uwarunkowań międzynarodowych w zakresie zarówno kształtowania polityki surowcowej, jak i działań na rzecz odpowiedniego ukształtowania przyszłej agendy badawczej Programu Horyzont Europa w obszarze złóż kopalin i technologii górniczych (tytuł roboczy).
2. Zdecydowano, że dla zapewnienia tego, by działania miały charakter uporządkowany, do każdego z obszarów wyznacza się osobę moderatora. Po dyskusji uzgodniono, że będą to następujące osoby:
 - Obszar 1 (kolejność obszarów jak w Apelu) – Sławomir Mazurek
 - Obszar 2 – Krzysztof Szamalek przy wsparciu Jana Stefanowicza
 - Obszar 3 – Tadeusz Peryt
 - Obszar 4 – Krzysztof Galos
 - Obszar 4a – Henryk Karaś
3. Do zadań moderatora ma należeć:
 - Przygotowanie i przesłanie drogą mailową do wszystkich sygnatariuszy Apelu wstępnego „szkieletu” propozycji w danym obszarze, jako kanwy do dyskusji, korekt, doprecyzowań itd. (w ciągu 2 tygodni, tj. do 1-2 sierpnia)

- Gromadzenie zgłaszanych przez sygnatariuszy Apelu drogą mailową propozycji, komentarzy, doprecyzowań, kontrargumentów itp. do zaproponowanego „szkieletu” propozycji (do końca sierpnia)
 - Wymiana informacji z innymi moderatorami celem uwspólnienia i komplementarności działań (w trybie ciągłym)
 - Przedstawienie rozszerzonej propozycji w każdym obszarze tematycznym (do połowy września)
 - Zgromadzenie kolejnych ewentualnych uwag do rozszerzonej, doprecyzowanej propozycji w każdym obszarze (do spotkania całej grupy inicjatywnej w drugiej połowie września)
4. Wstępnie ustalono, że kolejne spotkanie całej grupy inicjatywnej, w możliwie szerokim gronie, powinno mieć miejsce po 20 września br., prawdopodobnie w Krakowie. Najbardziej prawdopodobna data – między 24 a 26 września br. Być może mogłoby mieć ono charakter otwartego posiedzenia Komitetu Zrównoważonej Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN.
 5. Dalsze prace nad dokumentem, po uwzględnieniu dyskusji na w/w spotkaniu, trwać będą przez kolejne 3 tygodnie, pod kątem przygotowania materiałów na debatę publiczną pod auspicjami Prezesa PAN w Pałacu Staszica w Warszawie. Taka debata mogłaby się odbyć między 22 a 24 października br., a więc zapewne już tuż po wyborach.
 6. Koniec października/początek listopada – przedstawienie końcowej wersji spójnego zestawu wskazań i propozycji nowemu rządowi, w tym nowemu Głównemu Geologowi Kraju.

Notatkę sporządzili:

- Krzysztof Galos
- Krzysztof Szamalek

Spotkanie grupy inicjatywnej w dniu 18.07.2019 – lista obecności

1. Wacław Dziurzyński – Instytut Mechaniki Górotworu PAN **Kraków**
2. Krzysztof Galos – Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN **Kraków**
3. Stefan Góralczyk – Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego **Warszawa**
4. Henryk Jacek Jezierski – GeoProtect, były Główny Geolog Kraju **Warszawa**
5. Jarosław Kamyk – Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN **Kraków**
6. Henryk Karaś – Państwowy Instytut Geologiczny – PIB **Warszawa**
7. Paweł Karnkowski – Uniwersytet Warszawski, Wydział Geologii **Warszawa**
8. Ewa Lewicka – Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN **Kraków**
9. Edyta Majer – Państwowy Instytut Geologiczny – PIB **Warszawa**
10. Leszek Marks – Uniwersytet Warszawski, Wydział Geologii **Warszawa**
11. Sławomir Mazurek – Państwowy Instytut Geologiczny – PIB **Warszawa**
12. Włodzimierz Mizerski - Państwowy Instytut Geologiczny – PIB **Warszawa**
13. Maciej Młynarczyk - Państwowy Instytut Geologiczny – PIB **Warszawa**
14. Stanisław Nagy – Akademia Górniczo-Hutnicza, Wydział Wiertnictwa, Nafty i Gazu **Kraków**
15. Wojciech Naworyta – Akademia Górniczo-Hutnicza, Wydział Górnictwa i Geoinżynierii **Kraków**
16. Tadeusz Olkusiński – Akademia Górniczo-Hutnicza, Wydział Energetyki i Paliw **Kraków**
17. Tadeusz Peryt – Państwowy Instytut Geologiczny – PIB **Warszawa**
18. Marek Pozzi – Politechnika Śląska, Wydział Górnictwa i Geologii **Kraków**
19. Barbara Radwanek-Bąk – Państwowy Instytut Geologiczny – PIB **Kraków**
20. Jan Stefanowicz – Kancelaria Juris **Warszawa**
21. Krzysztof Szamałek – Uniwersytet Warszawski, Wydział Geologii, były Główny Geolog Kraju **Warszawa**
22. Barbara Tora – Akademia Górniczo-Hutnicza, Wydział Górnictwa i Geoinżynierii **Kraków**
23. Robert Uberman – Polskie Stowarzyszenie Wyceny Złóż Kopalin **Kraków**
24. Stanisław Wołkowicz – Państwowy Instytut Geologiczny – PIB **Warszawa**
25. Agnieszka Wójcik – Państwowy Instytut Geologiczny – PIB **Warszawa**
26. Mateusz Żeruń – Państwowy Instytut Geologiczny – PIB **Warszawa**